

ANGELİKA

YILDIZ RAMAZANOĞLU

© İz Yayıncılık Limited Şirketi, 2020

Sertifika no: 17313

İZ YAYINCILIK: 1202
Sanat-Edebiyat Dizisi: 465
ISBN: 978-605-326-446-0
İstanbul, 2020

Oruçreis mahallesi, Tekstilkent caddesi
Koza Plaza B Blok No:12 Kat: 15/151 Esenler / İstanbul
Telefon: (212) 5207210
Faks: (212) 5115791
www.iz.com.tr
E-Posta: bilgi@iz.com.tr

Kapak Tasarımı: Gülsüm Kavuncu
İllüstrasyon: Yasir Buğra Eryılmaz
Sayfa Tasarımı: Adem Şenel

Basıldığı yer: Alemdar Ofset Matbaacılık (sertifika no: 45760)

ANGELİKA

YILDIZ RAMAZANOĞLU

İZ

Yıldız Ramazanoglu

Ankara doğumlu. Ankara Kız Lisesi ve Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesini bitirdi. Öğrencilik yıllarından itibaren süreli yayınlarda deneme ve hikâyeler yayımladı. Sivil toplum örgütlerine destek verdi. Türkiye’de ve dünyada kadın zirvelerini izledi, tebliğler sundu.

Eserleri

- Bir Dünyanın Kadımları* (1998)
Derin Siyah (2002) [“TYB Yılın Hikâye Kitabı” ödülü]
İkna Odası (2003)
İçimden Geçen Şehirler (2004)
Kırmızı (2006)
Zilha Günü (2008)
Angelika (2010) [Eskader ödülü]
Bağdat Fragmanı (2008) [TYB ödülü]
Görme Bahçesi (2012)
İşgal Kadımları (2012)
Çiçekli Bir Boşluk (2014)
Şehrin Gizli Öznesi (2014)
Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım (2016)
Ademin Cevap Vermesi (2017)
Büyü ve Gerçek Arasında Sinema (2018)

İÇİNDEKİLER

AT HİKÂYESİ / 7
ANGELİKA'NIN UNUTUŞU / 19
ALİSSA YOLU / 43
MÜBERRA'NIN KAYDETMESİ / 53
HÜKÜM / 71
ŞAİRLE RANDEVU / 101
SİNEMACI KADINLAR / 109

AT HİKÂYESİ

Adam gözlerini kırpmadan bakıyor. Aldırmadım ilkin. Zihnimin doluluğu yüzünden yarı sarhoş bir haldeydim. Ellerim titriyor, sol bacağı hafiften seğiriyordu ama dışarıdan görülecek kadar değil. Yemeğimle gereğinden fazla ilgilenmek bir çıkar yol olabilir. Porselen tabağı yavaşça çevirdim, patatesleri önüme getirmek istiyormuş gibi. Ekmeği parmaklarımla hafifçe araladım, sadece oyalanmak ve durumu iyice bir anlamak için değildi yakışsız hareketlerim, kötü tecrübelerin neticesi sürüklediğim bir nahoşluktan belki de. Öyle ya, ekmeğin içinde ne olduğunu iyice görmek hakkımdı, bakalım kâğıt inceliğinde serili etler isteğimin hilafına yağlı mı, sinirleri alınmış mı, istemediğim halde turşu eklemişler mi? Elleri hızlı servise alışkın insanların ortak vurdumduymazlığıdır bu, ne istediğinizi sorarlar ama ne dediğinize hiç aldırılmazlar. Yıkılmadan doğranıp doldurulmuş salataları çıkarıp atmak mümkün ama sosa gelince işte onun çaresi yok. “Mayonez koymayın sakın,” diye iki kere rica ettiğim halde, neyse tamam, konmamış.

Her şey istemediğim kadar normal. Mesele yapacak, garsonu çağırıp katran kıvamına gelmekte olan havayı dağıtmaya yarayacak hiçbir bahane yok. Adam son derece düzgün giyimli, albenili ilk bakışta, neredeyse fazla ince eleyip sık dokumayan yalnız bir kadının heyecana kapılıp şans verebileceği kadar hem de. Bu havanın adam tarafından özel olarak imal edildiği ortada.

Büyük ihtimal çevredeki iş yerlerinden birinde çalıştığından, bu mekânların girdisini çıktısını, avların nerede pat diye önüne düşeceğini iyi bilen biri. Polise eşkâlini vermem gerekirse seyrelmiş saçların sağdan sola özenle yatırılışını, kırmızımtırak suratı, bir yetmiş aşmayacak ortanın altındaki boyu, gevşek bir kravata eşlik eden, ceket niyetine giyilmiş lacivert montu, mavi gömleği, çökük yanakları, göz çukurunun içinden muhatabına tehditle arzu arasında tuhaf bir anlamla fırlatılan delici bakışları hiç tereddütsüz anlatabilirim. Bu duru ve dingin saatte savunmasızlığımdan gayet emin beyefendi. Belli belirsiz ürperici bir sırtıyla öyle bir bakıyor ki ince ve uçucu ortamı zift gibi kalınlaştırarak.

Her zamanki günlerimde olsaydım, korkuya bulanmış tedirginlikle mekânı hemen terk eder, ağlamaklı bir yüz, dolu bir içle kendimi caddeye vururdum. Tacizkâr davranışlar yüzünden terk etmek zorunda kaldığım mekânların, toplu taşıma araçlarının haddi hesabı yok.

Ama bugün başka. Garip bir enerjiyle doluyum. Bedenimin hareketleri ikircikli, kararsız, silik değil. Bugün bir güneşim ben. Birkaç yıl önce katıldığım beden atölyesindeki dersin etkisiyle kendimi sahnedeki rolünü oynamaya hazır, yetenekli bir oyuncu, perdenin arkasında engin bir ruhla bekleyen parlak güneş olarak görüyorum. Bu hissi kazanmak için çileli yollardan geçtim. Hiç kimsenin sözünü dinlemeyip üniversite son sınıfta evlenmek için okulu bıraktığımda, yirmisine basmamış bir gözü karaydım. Eşime destek olmak için işe girdiğimde hiç sevmediğim, manasız bir işte ömür tüketeceğimi anlamıştım anlamasına ya, önemli bir tekstil firmasında iyi bir pozisyon kapmam çevremdeki herkese göre büyük nimetti. Her türlü güvenceden yoksun işçilerin, gözlerimin önünde zayı olan emeklerini görmezden gelmem isteniyordu. Örgütlenmelerine engel olmanın işimin bir parçası olduğu ima ediliyordu yeri geldikçe. Hızla dibe inecekti benliğim. Bir çıkış yolu arıyordum ama iki

kişilik çaba sonucu daha kolay geçindiğimizi söyleyip durarak mevcut durumu sabitlemeye çalışan kocamı nasıl ikna edecektim işten ayrılmaya, tahsilimi tamamlamak için harekete geçmeye. Aslında çevremdekilere açıklanması daha da zor olan şey, çocukluğumdan beri içimde bir ateş gibi yanan yazma isteğinin, bu iş yerinde şahit olduğum hak ihlalleri yüzünden iyiden iyiye tetiklenmiş olmasıydı. Edebiyattan kopmamak için dergileri takip etmeye çalışıyordum. Hepsine para yetiştirmek mümkün olmadığından, bir kısmını kitabevlerinin tahta sandalyelerine ilişip bir çırpıda okuyarak yazı gündemini yakalamaya çalışıyordum. Bir düzen kurmuş, evliliğimizi iyi kötü rayına oturtmuştuk. Derste “Işınlarınızı herkese yollamaya hazır mısınız?” diye sorulduğunda sesi en yüksek çıkan ben olmuştum, artık neredeyse hiçbir ışını olmadığına inanmaya başlamış biri olarak. Kolay elde etmediğim ışınlar. Onları mızrak gibi fırlatmamak, tersine elimle tutup muhatabımın bedenine paralel bir şekilde, göz temasını gözeterek yollayabilmek için katıldığım sınıflar. Aslında artık yeni koşullarıma uygun biçimde, bu oyunu evde yazarak oynamak da mümkündü.

Vapurda tekrar gözden geçirdim kararımı. Daha birkaç yıl önce iş aramak için çalmadığım kapı kalmamıştı. Bunu bilmeyen yok. Güçlülük bulduğum işimi kitap yazma sevdasıyla bırakıp eve kapanmamın anlaşılır bir yanı yoktu yakınlarıma göre. Hele artık gün boyu evde olacağım halde, dört yaşındaki kızımı yarım gün yuvaya götürmeyi sürdürmeyi planlamam, para kazanmak şöyle dursun, üstüne para vermem, akıl alır bir şey değildi. Oysa iyice ıssızlaştığımız bu küçük dairede, iki oda arasında sıkışıp kalan kızımın arkadaş edinme, birlikte oynama, koşma, düşme çağıydı, birkaç saat ayrılıktan ne çıkardı ki. “Evde olmayı evde üretmek için de isteyebilir bir kadın, günümüzde çok farklı imkânlar oluştu artık,” diyordum beni kınayanlara. Anne olduktan sonra ofisini evine taşıyan binlerce kadın var dünyada. İyi de kimse böyle düşünmüyor ki, hayat

içindeki yeni eğilimlerin, açılan kapıların, alışılmışın dışındaki fikirlerin zihinlere ulaşması yıllar alıyor bu toplumda, kime ne anlatacağımı, nereden başlayacağımı bilemiyordum bu yüzden. Bir kuruş karşılığı olmayan bir işti yazmak ve her şeyin parasal karşılığıyla ölçülüp biçildiği bu dünyada, tam da iyi para kazanırken hayatını yeni baştan değersiz bir uğraşa göre kurmak saçmalaktan başka neydi ki.

Aklım Perâda sergilenen Akira Kurosawa resimlerindeydi. Sinema yönetmeni filmlerini çekmeden önce büyük ve usta bir ressam gibi her planı ve sahneyi resmediyor, sonra da hayata geçiriyormuş. Aman vermeyen yoğun mesai yüzünden film festivallerini, resim sergilerini, çok ilgimi çeken okur-yazar buluşmalarını, hatta edebiyat dergilerinin müstesna güzellikteki yıllık toplantılarını sürekli kaçıran, arkalarından hüznle el sallayan biri olarak bu sergiyi olsun kaçırmamam lazımdı. İş gücü bunun için bırakmadım mı, serbest kalmayı sanat uğruna istemedim mi ben. Zamanı hiç de iyi kullanamayan beceriksizin teki olduğumu kabullenmek istemiyordum ama durum hiç de iç açıcı değildi. İçimden biraz da hayal kırıklığı ile Namık Kemal'in liseden aklımda kalmış mısrasını söyleyip duruyordum: "Ne efsunkâr imişsin ah ey didar-ı hürriyet." Sevinçten dumura uğradım gerçi, kurtuldum mesaiden.

İşten ayrılma lüksüne kavuşmuş bir kadın olarak özgürlüğümün yolunu büyük bir vicdan azabının tıkadığını fark etmekte gecikmedim. Çalışan kadın olma mazereti bazı şeylerin üzerini uzun zaman örtmüş olabilirdi ama yer altından çıkan duygulardan belli oluyordu ki sayısız sitem ve şikâyet birikmişti önüme. Eteğime acı sözler, incelikle kamufle edilmiş ithamlar, "benden duymuş olma" denilerek dilden dile taşınan nice suçlamalar, varlığımı ezdikçe ezen hak iddiaları yığılmıştı. Kitabıma başlamadan önce, geç biten mesailerim yüzünden kızıma yuvada çoğu kez yarım saat fazla bakmak zorunda kalan Beril Hanım'a minnettarlığımı göstermenin zamanı. Bir restorana

davet edip ağırlasam fena mı olur? Onu kafamın bir köşesine yazıp uzun zamandır eve davet edemediğim kardeşlerimi ve yeğenlerimi akşam yemeğine çağırmak için kolları sıvadım ilk iş olarak. Akşam için güzel bir havuçlu mercimek çorbası, çerkez tavuğu, börek ve salata yaptım. Ertesi gün, ikindiden önce, annesi vefat eden bir arkadaşşıma taziyeye gittim. Çerkez tavuğunun epeyce arttığını görünce eşimin kardeşleri geldi aklıma. Hemen eltilerimi aradım. Daha önce bizi bir iki kez davet ettiklerinden borçlu hissediyordum kendimi, haklı olarak ‘Bir Pazar günü de mi çağıramazlar!’ diye düşünebilirlerdi, gönüllerini almak için fırsat kolluyordum ben de. Sağ olsunlar kırmadılar beni. Çerkez tavuğunun yanına barbunya ve cacık ekledim. Acele bir de şekerpare yaptım.

Akşamın yemekleri hazır olduğundan sabah kahvaltıda üniversiteden arkadaşlarla buluştum. Onların da gönüllerini hoş ettikten sonra takatim kalırsa hızla klavyeye yaklaştırmaya çalışacaktım. Birkaç yıldır toplanıyorlardı ama bir türlü katılmamıştım yaşamın aman vermez döngüsü yüzünden. Kahvaltı eski bir konakta, otantik bir atmosferde gerçekleşti. Eski günleri konuştuk. Fikir ayrılıkları nasıl şiddete dönüşür, taşlar nasıl havada uçardı, kitap defter yerine ilk yardım malzemesi taşıyan kızlar şimdi nasıl da iş kadını oldu. Sözün dönüp dolaşıp kamplaşmaların anlamsızlığına gelişi. Sonra durgunlaşmam, neşemin solması. ‘Niye anlamsız olsun ki’ düşüncesiyle yüreğimin içine çökmesi. “Benim zihnimde hâlâ doğrulara ve yanlışlara ilişkin kamplar var arkadaşlar” diyecek enerjiyi bulmam sonra. “Geçmişî tümüyle anlamsız kılan, silik, zavallı, pişmanlıklarla dolu konuşmalar sıkıyor beni,” dediğimde ortamın burulması. İnsanlara bir erdem arayışı içinde yıllarını yatırdıkları ideallerinin beyhude olduğunu müjdelemekten daha manasız ne olabilir ki. Aslında sinirime dokunan, varsa bir bildikleri, yanlış idealleri doğru olanlarla değiştirmeyi önermek yerine, artık gündelik çıkarlarımıza odaklanma saatimizin geldiğine, bunu

çoktan hak ettiğimize dair nutuklar çekilmesiydi. “Bir an evvel işimizi elimize almalıydık, baştan yanlış yaptık,” diye başlayan cümleler beni hiç mi hiç açmıyordu ama yine de zaman su gibi akıp gitti. Akşam geldi çattı. Ertesi gün çocukların okulu olduğundan konuklar erkence kalktılar, biz de bütün işlerimize koş-turan, adı bilinmeyen bir hastalığa yakalanmış bulunan avukat arkadaşımız Zeki Bey’e uğradık gece olmadan.

Ne çok barbunya ıslamışım. Bereketlendi mübarek baklagil. Ertesi akşam yanına beyaz pilav, bir de orman kebabı yapıp biricik oğullarını evlendirip mahzunlaşmış olan amcamla yengemi davet ettim. Çağırduğım hiç kimse mazeret ileri sürmediğinden suçluluk duygularından hızla kurtuluyor ve kitabımın önünü açıyordum. Kaderimin yazmak olduğu zihnimde berraklaştıkça çalışkanlığım artmıştı. Eşimin arkadaşlarına özel bir pilav günü yaparak onun da kalbini fethetmeliydim. Herkesle helalleşmek zorunda hissetmem boşuna değildi. Yazmak sarp bir kayaya tırmanıp aşağılara bakmak, yoğun sisin arasından bir şey görmeye, bir ses duymaya çalışmak, bunu yaparken de mümkün olduğunca en uca kadar gitmenin zorunluluğuyla adımını boşluğa atmak kadar ürperticiydi. Yazmak için tekinsiz vadilerde iz sürmek şarttı. Yuvadadan gelen kızımın önüne Legoları koyup, gününün nasıl geçtiğini sorarken büyük bir hevesle havuçları rendeleyip kızarttım. Üzerine sarımsaklı yoğurt dök-tüm. Bununla idare edeceklerdi artık. Yeşil salata için malzeme almaya gidecek vaktim yoktu.

Kızım yeni öğrendiği şarkıyı söylüyordu bir serçe yumu-şaklığında. Onu kucağıma alıp mutmain kalbini tam kalbimin üzerinde hissettim; hiçbir kırgınlık, yoksunluk sinyali gelme-yince, bu hafta sonu onu gönül rahatlığıyla babasına bırakıp Kurosawa’ya doğru bir adım atabileceğimi yakinen anladım. Sevgiyle boyunduruk arasında gidip gelerek kalbime vuran in-san yükü birkaç saatliğine kalkacaktı üzerimden.

Hayatımda derin izler bırakmış birinin son sözleriyle başlayacak olan kitabımı yazmaya bir yıl önce katiyetle karar verdiğimde, yazma süreci zihnimde başlamıştı zaten. Bir at yürüyordu kitabın önünde, bacaklarını itinayla ve güvenle ileri atarak. Gerisi cümlelerin yolunu açmamdan, masaya oturmak için hayata karşı büyük yarma harekâtını sessizce gerçekleştirmemden ibaretti. Şarkılar söyleyerek evi baştan aşağı temizledim. Birkaç sünger bez eskitmişimdir. Camları, yerleri, lavaboları, çekmeceleri, kapıları, duvarları ayna gibi parlatmışımdır iki günde. Temiz şeyler yazmak istiyorsam, temiz bir evde, leylak ya da karanfil kokuları içinde masaya oturmam iyi bir başlangıç olabilirdi.

Perşembe gecesi kızımın doğum gününü kutladık. Küçük balonlar ve grapon kâğıtlarından süsler astım kapı girişlerine. Yuvadan arkadaşlarını anneleriyle birlikte çağırıştım doğal olarak. Onlar gider gitmez, ev alan bir arkadaşına yeni çıkan renkli bardak takımından alıp hayırlı olsun gittim. Evde her şey pırıl pırıl. Hep böyle lale desenli pırlıtlı perdeler istemişimdir. Hep de üşenmişimdir ama keyfime göre değişiklikler yapmaya. Aslına bakılırsa hepsi yalan ya da öyle güçlü istekler değil söyledığım kadar, hayal meyal şeyler. Net olarak hiçbir şey istemiyordum, yüzerek yazmanın akıl dışı kıyasına çıkmaktan, masa ve sandalyeye ulaşmaktan başka. Küçük kız kardeşimin doğum gününü kutlamak için iş yerinden arkadaşlarının verdiği mini partiye uğradım ablalık görevi gereği. Doğum yapan bir arkadaşımın bebeğini gördüm. O gece rüyamda fani bir ihtiyar gelip, “En önemli şeyi unuttun, annene gitmelisin her şeyden önce,” deyince, başıma beyaz bir örtü alıp cuma saati çaldım kapısını. Komşular toplanmış, dualar okunuyor. Annemin gözleri parladı, “Kızım geldi!” diye ünledi adeta. Babamın ölümlünden beri yalnızlık çeken ve yeterince destek vermediğimizden yakınan annecik. Bekâr olan kardeşime, şu meşhur çok geniş olan çevremizden bir kız bulamadığımız için kırgın biraz.

Evinde tertiplenen cuma sohbetlerinde, iş yerinden izin alıp da bir günden bir güne misafirlere hizmet etmediğimden hep bu-ruk içi. Başkalarının kızları, gelinleri dağıtıyormuş çayları her vakit. Yeşim rengi elbisemle dolandım anlatılan Yusuf kıssasının içinden geçerek. Gömleği arkadan yırtan Züleyhadan alınacak hisselerden çok, gözleri ağlamaktan kör olan Yakup'a takılmıştı aklım. Hocanım kuyuyu şerh ettikçe kadınların içi pare pare yarılıyordu. Eller topluca göğe kalktığında kitabımı diledim. Artık vakti saati geldiyse kocaman balondan bir kurgu içinde ola-bildiğince çok zaman geçirebilmeyi rica ettim. Kurosawa diye çok özel bir tutkum olduğundan değil de bugünlerde önüme çıkan ilk sergi olduğundan onu da diledim. Balondan dünyanın içine sinema ve resimden başlayarak girmek iyi olabilirdi.

Kuzenlerimi davet etmeye sıra gelmişti ki, bıçak gibi kesip attım hayatı. Kafamı kurcalayacak, beni en olmadık zamanlarda duraksatacak ağır, katmerli suçluluklardan epeyce arınmıştım. Hafif suçlarım bekleyebilir. Bir kitap yazmak istiyorum diye pür günahsız olmam gerekmez. Belki de en iyisi ihmalkârlıklarımınla yazarak hesaplaşmak. Yazarken temize çıkmam mümkündü, kâ-ğıt üzerinde dökümü yapılırken daha bir berraklaşabilirdi ha-yat. Kitap yazacak zamanı tutsak olduğum, kalın halatlarla bağ-landığım, zaruretlerle kuşatan gündelik yaşamın içinden çekip çıkaracağım diye çevremden yeterince özür dilediğimi düşü-nüyordum. Yazmaya yeltenen bir kadın işe özür dileyerek baş-lamak zorundadır her şeyden önce.

Yol boyunca herkes tuhaf bir olağandışılıkla şefkatli dav-randı. Ölümçül bir işe koyulacağım, her dünyalı gibi normal bir yaşam sürüp gitmenin sonuna geldiğim hemen anlaşılı-yordu sanki. Vapura binerken her zaman sert ve hoyrat bakan, tahta iskeleyi ayaklarımızı ezercesine önümüze süren görevliler-den birinin bu kez gülümseyerek elini uzatması, güverteyi dol-duran rüzgârın sert esmesine rağmen göğsüme işlemeden elbi-semi tatlılıkla yalayıp geçmesi, dar yollarda karşılaşınca beylerin

nazikçe yana çekilmesi ve daha bir sürü şaşırtıcı şey. Bunlar ya muhayyilemin oyunuydu ki o zaman iş ciddiye binmiş, yazma oyunu başlamıştı, ya da aşırı duyarlılık hali yüzünden oluşan yeni görme biçimim gerçekliği esnetiyordu. Kurgu ve gerçeklik daha ilk günden birbirine karışmaya başlamıştı.

Perâda resimleri ve karalamaları izlerken bir sahnenin önünde donup kaldım. Genelevde çalışan tazecik, incecik bir kızı kurtarmak isteyen genç bir Japon'la, intihar eğilimi olan genci kurtarmak için çabalayan kızın bir gece vakti, herkes onları iş üzerinde sanırken, kızın çalıştığı evin damına çıkıp yıldızları seyrettikleri sahne.

Klasik türlerin eriyip gittiği bu çağda, türünü bilmediğim kitabımın ilk harcını bu gece atacaktım. Kötülüğe galebe çalan yıldızlarla dolmuştum sergi salonunda. Aradığım tam da buydu sanki. Sonrasında yürüyordum caddede, caddeden kopuk, boğazım kurumuş. Ayaklarım gitti, doğru ortalama bir kafeye.

Espresso, nescafe, macchiato, cafe latte, cappuccino, aromalı mocha latte, strawberry cappuccino, bicerin, white ice latte, smoothie milk, smoothie red light, smoothie tropicana, chocolate raspberry, sun burst, hazelnut. Yazmak istediklerimin ipuçlarını kaybetmemek için kapattım hemen mönü kitapçığını. Havada asılı duran kelimelerin ilhamımı kurutmasına izin veremezdim. Hakiki şeyler uydurmak istiyorum. Caddenin karşısında bitişik nizam mağazaların birazcık ara verdiği duvar parçasında "Nato Öldürür," yazıyor. Bunu not etmeli mesela. Yazının yanındaki mağazanın adına dayanamıyorum: Shıkr Shıkr.

Yemekte ne varmış bakalım. Az buçuk yakınlık duyabileceklerim, sufle, tiramisu, kumpir. Diğerleri hepten ukalalık. Yeşil çay ve hoşça kal. Şimdi çok hızlı servis edilen bir şeyler yemem lazım, ülkeyi bölmekle suçlanan bir yazar arkadaşım için düzenlenen basın toplantısına çok az kaldı, uğrasam iyi olur.